

(ק) וחרש [ח] שקדש וחרשת שנתקדשה (קח) קידושיהן קידושין מדברי סופרים (קט) ושוטים אין להם קידושין אפילו מד"ס (קי) ולא צריכי מיאון

כדאי

הגהות הר"ף

לה אב וג"מ דאפי' מאון לא בעיא בעודה קטנה ומ"מ לא חשיב דרך זנות אצלו כיון דדרך אשות הוא (קה) ומותר לקיימה מידי דהו' (קו) אקטן שהשיאו אביו אשה [ג] כדאמרינן תגדלנו :

ציונים [ג] עי' צביון העמודים אות קו : [ג] יצמות דף קיב ג, רמז"ס ה"ל אשות פ"ד ה"ט, סמ"ג עשין מה, טושו"ע אהע"ז סי' מד סעי' א :

צביון העמודים

דזהו כל עיקר הנידון כאן :

(קז) וחרש שקדש וחרשת שנתקדשה. במשנה אי' חרש שנשא פקחת ופקח שנשא חרשת, עיי"ש. וכן הוא בסמ"ג, עיי"ש. אבל הרי עיקר הדבר תלוי בהקדושין, לכן לא חש רבינו ז"ל ונקט שקדש ושנתקדשה. והרמז"ס ז"ל צהל' אשות פ"ד ה"ט פתח בנשואין "חרש שנשא", וסיים בקידושין "אין קידושיהן גמורין מן המורה", עיי"ש :

(קח) קידושיהן קידושין מדברי סופרים. הרמז"ס ז"ל צהל' אשות שם כתב ביתר ביאור וגם נתפרש הנפ"מ לדינא, שכתב וז"ל, אין קידושיהן גמורין מן המורה אלא מדברי סופרים, לפיכך אם בא פקח וקדש אשת חרש הפקחת, הרי זו מקודשת לשני קידושין גמורין, ונותן גט והיא מותרת לבעלה החרש, עכ"ל עיי"ש. וכן הוא בסמ"ג, עיי"ש. והראב"ד ז"ל השיג על הרמז"ס ז"ל, ועי' מש"כ המפרשים ז"ל שם. ורבינו ז"ל סתם בזה :

(קט) ושוטים אין להם קידושין אפי' מד"ס. בכת"י ליחא, ויתכן שנשמט בטעות הדומות מד"ס - מד"ס, ו"שוטים" לשון רבים דנקט, דלא כמו קטנה וחרש וחרשת דנקט לשון יחיד, אולי כדי לכלול אותם ואותה, בין אם הוא שוטה ובין אם היא שוטה. ובדפוס' קוש' הנוס' הכי להדיא "שוטה ושוטה". ובאר"ח ובכל בו הוצא "שוטה ושוטה". וביצמות דף קי"ב ע"ב הכי אי', ומ"ש שוטה ושוטה דלא תקינו להו רבנן כו', ע"כ עיי"ש :

(קי) ולא צריכי מיאון. לפי מאי דלפנינו קאי כאן אדינא דשוטה, דקאמר דאין להם קידושין אפי' מדברי סופרים, ועי' שפיר שייך לומר דאין צריכין מיאון, כיון דאין כאן קידושין כלל. אבל בכת"י הנוס' "דלא מהני בהן מיאון", וזה שייך רק לענין חרש וחרשת שתקנו להם חכמים קידושין מד"ס, לכיון דישנה לתקנה זו הייתי אומר דבכ"ז מהני בה מיאון, כמו בקטנה שתקנו לה קידושין ומהני בה מיאון. ולזה כתב דלא מהני בחרשת מיאון, דשאיני חרשת מקטנה, וכדמפרש בגמ' שם :

והנה בכת"י הך "דלא מהני בהן מיאון" הגה היא, ובסופה נוסף "ל"ע בס"ג". ובאר"ח ובכל בו

לא

דס"ל דאפי' לא צעל קנה. אלא דאיכא למידק, דהרי לפי המבואר בדברי הר"ף ז"ל לא נחית לפסוק כרב ששם מעיקר הדין, אלא רק דרך חומרא, עיי"ש, ועל מה שאינו אלא דרך חומרא הרי אין כל קושיא : ומש"כ מהר"ק ז"ל "וכש"כ שיקשה על לשון רבינו פרץ", לא נתבאר מאי דנקט רבינו פרץ ולא רבינו הסמ"ק, אחרי דכן הוא להדיא בדברי רבינו ז"ל כמש"כ הר"ף ז"ל, ועכ"פ ענין מש"כ "וכש"כ" ימכן דהוא לפי מה דבדברי הר"ח ז"ל הוא מספיקא, וכאן בדברי רבינו ז"ל וכן בדברי הר"ף ז"ל מבואר דהוא פסק גמור :

(קה) שם : ומותר לקיימה. בתוס' קידושין דף מ"ה ע"ב ד"ה בפירוש, הביאו פלוגתא בין רבי' מנחם מיוני ז"ל דס"ל דאסור לקיימה שמה קדשה אביה במדה", והי' אסורא דאורייתא דאשת איש. ור"ת ז"ל פליג והוכיח דאין לחוש לזה, עיי"ש. ובסמ"ג כתב דהר"י ור' יעקב ז"ל לא חששו לזה, עיי"ש. והו' דהר"ף ז"ל כאן הביא בשם הר"י ז"ל רק הנידון לענין חששא דדרך זנות, אבל לקידושין במדה"י לא חשש :

(קו) שם : אקטן שהשיאו אביו אשה כדאמרינן תגדלנו. לשון זה של תגדלנו אינו בתלמוד, ויתכן הכוונה לדברי רבינו ז"ל שכתב כן בסוף סי' זה, וז"ל, וקטן שקדש אין בקדושין כלום, אך תגדלנו אם ירלו, ואין כאן משום זנות, עכ"ל. [באר"ח גס כאן בדברי הר"ף ז"ל לאחר "שהשיאו אביו אשה" נוסף "דאין בקידושין כלום"]. אך כד דייקין הרי יש הבדל בין האמור בדברי רבינו ז"ל לבין האמור בדברי הר"ף ז"ל, המבטא לכאורה ההבדל במציאות בין עובדא זו לזו, במה דרבינו ז"ל נקט קטן שקדש, והיינו דהוא עצמו הוא שקדש. אבל הר"ף ז"ל נקט קטן שהשיאו אביו, והיינו שהדבר נעשה ע"י אביו ולא ע"י עצמו. ובצ"ח סי' א' מחלק בזה, דע"י עצמו באמת אסור, ורק כשנעשה כן ע"י אביו שפיר דמי, עיי"ש. ולפ"ז אם מקורו של הר"ף ז"ל כאן הוא מדברי רבינו ז"ל הנ"ל, הרי יתכן דלאו בכולה מילתא ס"ל כוונתה, ואינו מתיר אלא באופן דאביו השיאו, בעוד דרבינו ז"ל מתיר גם כשהקטן בעצמו קידש. - והנה באר"ח לאחר תגדלנו נוסף "ואין כאן משום זנות". והדבר מובן כן גם צלי שנתפרש כן, כיון